

Szerkesztőség:

Templom-utca 15, hova a lap szellemi részét illető minden közl. intézendő. Telefon 58. sz.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

ZSILVÖLGYE

POLITIKAI, TARSADALMI ES GAZDASAGI HETI-SZEMLE.

Társszerkesztő: Dr. RIEBEL ÁRMİN.

Felelős szerkesztő: MADERSPACH VICTOR.

Kiadóhivatal:

Muntyán-nyomda, hova a hirdetések és pénzküldemények intézendők. Telefon szám 16

Hirdetések:

árszabály szerint. Nyilttér közlemények soronként 40 f. Megjelenik minden vasárnap

A testté lett Ige.

Irta: Prohászka Ottokár.

A testté lett Igéből lett karácsony a földön, ellenben a frázisos, hazug igékből, melyek csak szavak, csak levegő és semmi, tél lett karácsony nélkül. Az ilyen hideg s terméketlen igéből régen is, most is ugyan-csak bőviben van; sok igézetes, ragyogó gondolat gyullad ki, sok szép szó hangzik el köztünk; eszmények rakétái, politikai programok hulló csillagai 'sistere'nek el fölöttünk: de minél több van ebből, annál szomjasabb a lelkünk s annál mohóbb vágy-gyal nézünk szét oly igék után, melyek tartalma valóság, melyek szelleme igazság s melyek testté lesznek a világ javulásában s haladásában. Az Isten igéje megmutatta ugyan a jóra való igék útját, azt, hogy a szavak hívságos s igézetes köréből kilépve az erkölcs s az erény valóságába öltözkö-dnek; de rendszert ez utmutatásokból a keresztény századokban s a keresztény társadalomban sem tudott csinálni, mert az Isten igéjének megtestesülése után is épp-ugy van divatja az üres s hazug igéknek; az igazság s az erkölcs valósága után áhi-tozunk s igékkal, üres szóval tartanak minket.

De ez üres kosznak beteget leszünk s lázba s lázadásba esünk. Nem tehetünk róla, hogy a testté lett Igére állított be az Isten. Valóságra s igazságra vagyunk be-állítva ismeretünkkel, eszményiségünkkel, erkölcsiségünkkel s egész haladásunkkal. Mi mindenütt a valóságot igényeljük, azt, ami van. Ezen a szócskán, hogy „van“, fordul meg egész realizmusunk s idealizmu-sunk: azért ez sarkköve a mi szellemi vilá-gunknak, filozófiánknek s pszichológiánk-nak; ez a szócska a vezető szava, a siboletje a grammatikának s dialektikának. Azért ki nem tartjuk oly világban s összetörjük az olyan berendezkedést, hol a fogalom csak látszat, az eszmény csak önlelkünk vetülete, az elvek csak szubjektív eligazodások, az erkölcs csak célszerű berendezkedés, a meggyőződés csak az akarat energiája, a lelkesülés csak a vérmérséklet heve. Az ilyen illúziós, csinált világban ki nem tart-juk, hanem beteget leszünk az értelmi, eszmei s erkölcsi nihilizmusnak s megfulla-dunk e tartalmatlan, légüres miliőben. Mi lesz filozófiánkban, ha idealismusa éppugy, mint realizmusa tartalmatlan, üres igék láncolata, mi lesz a vallásból s a meg-győződésből, ha tisztára szubjektív, tehát kimagyarázhatatlan alakítások, — mi lesz az eszményekből, ha a levegőben, lógnak s nincs reális alapjuk, — mi lesz az er-kölcsből, ha az nem egyéb mint alkalmaz-

kodás és mimika, — mi lesz a lelkiisme-retből, ha az csak bohóc, ki ma vakond-farások előtt hőköl meg, holnap pedig alpeseken is átveti magát, — mi lesz a politikából, ha az talán ki nem is mondott, de mindenesetre praktizált jellemtelenség és erkölcstelenség s mi lesz főleg társa-dalmi életünkben, hol nem a filozofálás s a frázisokon, hanem a valóságon s igaz-ságon fordul meg minden, ahol a hitnek s erkölcsnek hordozóképessége van pró-bára téve s ahol a nagy valóságnak, a munkának s küzdelemnek s szenvedésnek elviselésére nem száj és nyál, hanem lélek és tett kell? Ez a munka s ez a szenvedés a valóság talajára hív ki minket, mert a valóságot nem lehet megfogni s kezelni illúziókkal, hanem csakis igazsággal, — a valóságos élet problémáit nem lehet meg-oldani látszatokkal — az életharcaira nem inspirálhat a tetetés a hazugság s ha néha inspirál is mint önérdék, de közjó és ál-dás nem kerül ki belőle. Itt a küzdő s dolgozó élet terén az irreális szellem előbb-utóbb kudarcot vall s igéi is, melyek testté nem válnak, szappan buborékoknak bizonyulnak.

Sajnos, a mi közéletünk is a nem testté lett igék üres s tartalmatlan világa, tele gyerekeséggel s hazugsággal. Kará-csonykor ugyan a testté lett Ige dicsősé-gét zengjük, de az év folyamán végig a

A ZSILVÖLGYE TÁRCÁJA.

A karácsonyfa alatt

Irta: Kincs István.

A gyertyák belefáradtak már a hosszú ra-gyogásba: egymásután aludtak ki a reszkető lángok a zöld ágakon, csak a két fiu nem merült ki a merengő nézésbe: karikára nyílt szemmel csüngtek a szintültig megrakott fenyőn, melyet a legnemesebb szeretet ültetett.

Kialvófélben volt már az utolsó gyertya is, de mielőtt még végsőt lobbant volna, gyöngéd sugarával rávilágított két eszményi lelkesedés-ben égő gyermekarcra, kik fölött apa és anya ott kézbe kéz boldog megértéssel virrasztottak.

A következő pillanatban félárnyékba borult a szoba, csak a piros ernyővel letakart mécses rajzolta meg a kis család éles körvonalait.

A kicsinyek szülőikhez simultak. Csönd volt; szinte hallani lehetett az angyalok szárnya su-hanását.

Egyszerre csak kaparászni kezd valami az ajtón kívül.

— Jaj, a Floki! — csendült meg a kis Béla részvétellel: hangja. — Ereszd be, papa, fázik szegény odakünn.

És a papa szó nélkül ment, teljesítette a kis fiu kívánságát.

A kis kutya pedig szinte magánkívül öröme-ben, csaholva, ficánkolva rontott a szobába. Föl-ugrott a gyerekek nyakába, cigánykereket hányt örömeiben, mintha bizony neki is jussa volna a mai szent este boldogságához.

Az idősebbik fiu lerázta magáról:

— Floki! utasította rendre a kis haszontalant, ma jónak kell lenni, mert megjött a kis Jézus.

S a kutya akárcsak megértette volna a figyel-meztetést, rögtön megjuhászodott. Kedveskedve próbálta nyalogatni a kis Béla kezét.

— Papa mesélj valamit! — szólalt meg a kisebbik gyerek, kit édesanyja már fölvetett az ölébe.

— Igen, mesélj valamit — simult könyörgő szóval Béla édesatyjához.

— Ma nem tudok, édes fiam — simogatta meg a gyerek fürtös fejét az édesapa.

Hanem a kisebbik nem engedett.

— Dehogy nem tudsz. Papa, te mindig tudsz.

— De hát miről meséljek, fiam?

A kis Jézusról — kapaszkodott Béla édes-atyja karjába.

— Jól van no, hát mesélek — hagyta rá a papa — a kis Jézusról meg egy kis kutyáról. Jó lesz!?

— Jó, tapsolt a két gyerek kitörő örömmel S az öreg elkezdte:

— Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember. Nagy házban lakott, de mégis igen kicsi volt a szobája s abban is fáznia kellett télen.

— Miért nem fűtött? — szólalt közbe Béla.

— Mert nem volt neki fája. A papája nem tudott neki venni, mert meghalt, fölment az égbe s egyedül hagyta itt a földön azt a szegény fiatal-embert.

— Hát a többi emberek miért nem vettek neki? — tudakolta részvétellel a fiu.

— Mert nem volt olyan jó szívűk, mint te-neked, fiam — simogatta meg szeretettel a kis fiu fürtjeit az édesapa — ezt a szegény fiatal-embert elhagyta mindenki.

— De a kis Jézus csak hozott neki valamit? szoritotta atyját Béla.

— Hozott — volt a válasz — éppen azt akarom én most nektek elmondani, hogyan esett ez s mit hozott.

— Hideg téli idő volt, mikor a kis Jézus megszületett, szakasztott olyan, mint most. A szél súvöltött, hordta a havat s a szegény ember haza-szorult az utcáról. Hideg volt a szobája megint. Összehuzta magát: fázott még a kabátban is s amellet elgondolta, milyen jó dolguk van másutt

nem testté lett igéknek hódolunk. Karácsonykor azt énekeljük, hogy dicsőség a magasban Istennek, hogy azután az éven át minél kevesebbet juttassunk neki belőle. A testté lett Ige születése napján irgalom és könyörület szállja meg szívünket, de az esztendő végig gyűlölködünk, marakodunk s kioltjuk a szeretetnek virító parázsát is. Egy nap egy évben a testté lett Ige föl-ségét s szépségét hódolva imádjuk s minden többi napon az erkölcsi rútságra szem-et hunyunk vagy tán még tósztozunk is. Egy napig bizunk a törvény, jog, igazság eszményeiben s 365 napon át megtagadunk jogot s szavazunk az erőszakra. Egyszer egy évben békességet zengünk s testvé-reknek készülünk s azután porkoláboknak és hóhéroknak csapunk föl s egymást nem testvéreknak, hanem hitványnak s áruló-nak cimezzük. Egy áldott napon, szent karácsony napján, áldjuk az eget, hogy Krisztusban megnyitotta nekünk a civilizáció utjait s kivezetett pogányságból s kegyet-lenségből, másnap pedig hanyat-homlok rohanunk vissza a pogányságba s elfelejt-jük, hogy keresztények is volnánk! Hát ugy-e, hogy az Ige nekünk még csak egy napon lett testté vált Ige s hogy csak 24 óráig lakozik köztünk; azontul pedig a nem testté lett igéké a világ s a jó Isten elköltözik a csillagos égbe. Egy este zeng-jük, hogy dicsőség-békesség, utána pedig napirendre térünk; a napirend pedig a pénz s a dicsőség bálványozása, a hatalom s erőszak szolgálata talárban s civilben s az erkölcsieskedő intézmények farizeizmusa.

Hogyan néz a testté lett Ige erre a glóriás és paxos kereszténységre s ha megint úgy eljönne közénk azzal a testté lett idea-lizmussal s korrektséggel s erkölcsi töké-letességgel, azzal a testté lett őszinteséggel

s egyenességgel, ba megint úgy lejönne egyszer s övét keresné s azoknál meg-térni akarna, ugyan hol térne meg s hol mondaná: itt igazán otthon vagyok? Hol találná azt a szivtisztaságot s azt a becsü-letet, hogy a sziv és lélek megfeleljen a ruhának? Hol találná azt a neki kongenális szolgálatát a törvénynek s igazságnak. hol akadna rá az alkalmazkodás s az emberi tekintetek bölcsessége közt egy-két fosz-lányára az evangéliumnak? Hol fogadnák szemforgatás és hivatalos frázis nélkül a sziv egyenességével s a jog és erkölcs tiszteletével? Hát én nem szeretnék veze-tője lenni s reá kellene biznom, hogy merre veszi utját.

Hiszen ő jól ismeri a maga utjait. Megtapasztalta, hogy régen is glória helyett itt a földön kereszt s gyűlölködés lett a része s tudja, hogy azóta is a világ iránya nem változott sokban, legtölebb abban, hogy a keresztet megaranyozzák s a ve-szekedést szentirási citációkkal tarkítják. Ez igazán nem nagy elváltozás!

S Ő mégsem fárad ki; hanem járja a maga útjait; a bünnel, erőszakkal s szen-vedéssel telített világban is megtartja a régi irányt s járja a régi utat. „Övéi“ úgy viselkednek most is, mint ahogy régen s be nem fogadják őt, vagy úgy átmenőben s ünnepi vendégnek: de akik igazán be-fogadják s egész szívet lelket ajánlanak föl neki, azokat most is Isten fiaivá teszi, Istenfiakká, kik nemcsak testek és terhek az intézmények vállain s kövek s koloncok a haladás s fejlődés árkában, — Istenfiakká, kik nemcsak cimék és látszatok s a hiu-ságok ruhaakasztói, — Istenfiakká, kiknek lelke nem gög és önkény, hanem hit és szeretet, akik szivtisztaságban s nemes, erkölcsi érületben valóvá váltják az igét.

Karácsonyuk csak azoknak van, kik az ilyen megtestesülés gyermekei s karácsonyi dicsőséget Istennek s békességet embernek csak azok hoznak, kik azt nem-csak szájjal, hanem elettel éneklük a szó és tett, az elv és cselekvés harmoniájával.

Mi csak az ilyen testté lett igékban hiszünk, karácsonyi ünnapnapon épp úgy, mint a munka s küzdelem köznapjain; ilyenekből lesz majd karácsonyi évünk s életünk.

Képviselőtestületi tagok választása.

Petrozsényben folyó év végével le-járandó 9 képviselőtestületi tag helyébe a következő ciklusra a választás a salgótar-jáni bánya nagy érdeklődése mellett e hó 17-én történt meg. A polgárság tulnyomó része ez alkalommal is semmi érdeklődést nem tanusított. Ennek okát a jelöltek, a választási aktus lefolyása és eredménye magyarázza meg.

A község három választókerületre osztott fel. Mindenik választókerületbe a sza-vazó polgárok lakásuktól eltérőleg lettek beosztva, a névsor pedig betűrendben a polgárság arányos beosztásával volt a köz-ségháza oldalára kifüggesztve ami a sza-vazás megkönnyítését segítette elő.

A választást reggel 9 órakor képviselő-testületi gyűlés előzte meg, melyen be-jelentetett a hivatalosan kinevezett választási elnök Váradi Vilmos személyében. A választókerületek elnökei és bizalmiférfiai szintén kijelöltettek, amit Joanovics albiró elnöklete alatt a közgyűlés tudomásul vett, — jöllehet, hogy az elnököt és bizalmi-

az embereknek, kik most meleg szobában várják a kis Jézust, azt a jóságos égi vendéget, ki sze-retetet, örömet, boldogságot osztogat minden jó embernek. Ő is jó akart lenni, de mégsem szerette senki. Ő is szeretett volna örülni, de szegénynek nem jutott az örömből; így hát boldog sem tudott lenni.

Ő tudta, biztosan tudta, hogy a kis Jézus is megfedekezett róla. Azért hát fázott, a szíve fá-zott legjobban.

Akkor történt, hogy kopogtattak az ajtaján.

A szegény ember nem tudta elgondolni, ki jöhet most ő hozzá? Mit akarnak tőle? Hanem azért megnyitotta az ajtót.

Kis leány állott a küszöbön. A házmester négy éves leánykája. Az volt talán az egyetlen lélek, ki azt a szegény embert még szerette. Sok-szor eljátszott vele lenni az udvaron: círógatta, becézte. S lám, most a szentestén eszébe jutott a kicsikének, hogy lakik a házban egy jó ember, kinek senkije sincs, kinek talán az Ur Jézus sem hoz semmit. Az pedig nem járja. Gondolkodott és kisütötte, hogy neki sincsen semmije. A babáit nem adhatja oda, s ha odaadná, talán nem is kellene a bácsinak. Hanem mégis, Hektor kutyá-juknak volt két fia; azokból választott egyet, ölébe fogta s fölvitte a lépcsőn a szegény embernek ajándékba.

Mikor a szegény ember az ajtót megnyitotta, örömmel kiáltotta föl!

— Böske te vagy!?

Mert megismerte a kis leányt mindjárt. Böske bicegetett s azon kezdte:

— Hoztam valamit, bácsi, A kis Jézus küldi. S azzal odatartotta neki a kis kutyát.

A szegény ember szíve teli volt.

— Mivel volt teli? — tudakolta Béla, ki mindenben pontosan szerette magát tájékoztatni.

— Örömmel is meg fájdalommal is — szo-ritotta magához kis fiát a mesélő édesapa. — A szegény ember nagyon megörült, hogy nagy el-hagyatottságában mégis gondolt rá valaki, de fájt neki, hogy nincs semmije, nincs miből enni adni a kis kutyának.

Meg is mondta Böskének. Hanem a kis leány arra is tudott orvosságot.

— Hozok én kalácsot is meg hust is, a mama sütött — tapsolt két kis kezével s futott le a lép-csőn, ahogy szegény kicsikét a lábai birták.

És hozott. Annyit hozott, hogy abból nem-csak a kis kutyának, hanem a szegény embernek is jutott.

— És akkor már örült a szegény ember, ugy-e? — Kérdezte a nagyobbik fiu, kinek sze-méből könny gördült ki.

— Nagyon örült — hajolt le édesatyja, hogy megcsókolja fiát — mindjárt nevet is adott a kutyának.

— Flokinak hívta ugy-e? — tudakolta ér-deklődéssel Béla.

— Igazad van, édesem, a kutyának Floki lett a neve.

Arra a kis kutya, mely eddig nyugodtan meghuzta magát a kis fiu lábai mellett, hangos ugatásba tört ki s megint ugrándozni kezdett, mint aki esztét veszttette.

Mintha bizony neki is köze lett volna ahhoz a kutya-históriához.

— Nem hallgatsz, Floki? — szólt rá a fiu türelmetlenül — ha rosszul viseled magadat, mind-járt kikergetünk a meleg szobából. A papa más Flokiról mesélt.

Hanem a kis állat nem akarta elvállalni, hogy más Floki is legyen a világon, mint csak ő maga. Hangos ugatással tiltakozott ellene.

— Papa kergesd ki! — ajánlotta Béla boszusan.

— Ne bántsd, fiam — mondta gyöngéden az édesapa — szegény megérdemli, hogy szeres-sük: Csitt, Floki!

Az eb rögtön elhallgatott.

— Hát aztán? — jutott a fiúnak újból eszébe a mese — mi lett a szegény emberrel?

férfiakat a közgyűlés választja — és kezdetét vette a szavazás.

A bánya részéről jelölve voltak az I. kerületben; rendes tagokul: Varjassy István közs. főjegyző, Krausz József órás, ékszerész és ipartestületi elnök, Régeni József társ. bányamester. Póttagok: Esztó Péter társ. mérnök, Csucs Márkus társ. mészáros-mester. A II. kerületben rendes tagokul: Dr. Nesztor Kamil társ. kórházi főorvos, Fritz Károly társ. főmérnök, Dankó Antal társ. pénztárnok. Póttag: Ruder Jenő munkásbiztosító pénztári titkár. A III. kerületben rendes tagokul: Dr. Vitéz Lajos társ. orvos, Dravucz Antal társ. főmérnök, Licskó János főszállásmester. Póttag: Brassay József róm. kath. kántor.

A polgárság részéről az összes kerületekbe jelöltettek rendes tagokul: Buday János esp. plebános, Brassay József róm. kath. kántor, Duma János g. kel. lelkész, Dr. Miocu Romulusz gör. kath. lelkész, Sztranzky Ferenc kéményseprő-mester, Muntyán Tivadár nyomdatulajdonos, Dr. Olariu Miklós, Dr. Pocol Valér és Dr. Kiss Kálmán ügyvédek. Póttagok: Szokol Miklós magánzó, Schwarcz Vilmos szobafestő-mester, Stein Lajos pék mester és Sárosy József bádógos-mester.

Amint előre látható volt, a szavazásra kirendelt bányászok, a legnagyobb rendben jelentek meg és — a szállásmesterek ellenőrzése mellett — adták le szavazataikat. Délután pont 4 órakor végződött a szavazás. Az 1500 községi szavazóból leszavazott 308 szavazó, melynek eredményeként a salgótarjáni bánya jelöltjei egy póttag kivételével mind meglettek választva.

Dr. Halmos Brunó választó amenyiben Dravucz Antal társ. főmérnök és Dankó Antal társ. pénztárnok nem a tör-

— Dolgozott, vesződött; kérte kis Jézust, hogy segítse újból és az megsegítette. Adott neki állást, kedves jó feleséget, két kicsi szép babát s most már boldog, nagyon boldog ember.

Valaki mintha zokogott volna.

— Mama! — kiáltott föl Béla részvétellel — miért sírsz mama?

— Csitt, édes fiam — szoritotta szívére gyermekét az atya — hallgas csak! Angyalok járnak erre... nem hallod a szárnyuk suhogását?

Mind elhallgattak, vatamennyien figyeltek s úgy rémlett csakugyan úgy kellett lennie, angyalok jártak a szobában halk, nesztelen léppel, alig libbenő szárnyakkal.

**Elegáns névjegyek,
ujévikártyák, el-
jegyzési- és es-
küvői meghívók
Muntyán Tivadarnál
rendelhetők meg.**

vény szerinti két, hanem egy év óta laknak e községben kijelentette, hogy a választás ellen fellebbezéssel él.

UJDONSÁGOK.

Advent.

*Zuzmarás erdei tölgyeken
Keresztül tör a fényvesztett hold
Lent, egy árnyék suhan a völgyben
Nesztelen léptekkel. Nem élő — holt!*

*Egy-egy rozzant kunyhó ablakán
Benéz, bekopog, majd tova suhan.
Ki lehet ez árny, vajjon ki ő?
Tán a Megváltó!... te vagy az Uram?!*

*Megáll merőn, visszanéz felém,
Sötét köppenését a szél kibontja.
Felhők tornyosulnak az égen
A kavargó szélről egyre hajtva.*

*Viaskodik a fény az árnyal
Hogy ki lesz a győztes nem tudni még!?*

Hiszen mindezt csak megálmodtam én.

Kassay Tibor.

— **Lapunk t. olvasóinknak és barátainak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.**

— **Halálozás.** Özy, Wirth Fabiáné szül. Gerliczky Borbála 89 éves korában folyó hó 17-én elhunyt. Egyel ismét megkevesbedett azon lelkek száma, akik, Petrozsényi régebbi társadalmi életére emlékeztetnek. Halálát kiterjedt rokonság, ezek között a Wagner-, Bruckner-, Lilienthal-, Turcer- és Blaschka családok és számos ismerős gyászolja. Nyugodjék békében!

— **A karácsony.** Az év 12 hónapja egyszer versenyre kelt azon célból, hogy melyikük hoz legtöbb áldást és örömet az emberiségnek. Minden hónap bemutatta amaz ajándékokat, melyekkel az embereket boldogítják. A győzelem pálmáját december nyerte el, mert ő hozta Krisztust, a világ üdvösségét, világra. A karácsonyi örömekhez nincs is fogható semmi sem. Nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is a legtisztább és legártatlanabb örömek részesei. Aki karácsonykor nem örvend, hanem mogorva marad, nem lehet jó ember. A karácsonyfa, melyet minden házban föl szoktak állítani, az ő gyertyáscskáival és csecse-becséivel Krisztust jelenti, aki világosságot és kegyelem ajándékokat hozott a földre, békességet és szeretetet a nyugtalan, üres szivekbe. Áldjuk ezekért a világ Megváltóját s törekedjünk a lelki kincseket megbecsülni s hiven megőrizni.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban az a sajnálatos tévedés csuszott be, hogy a ref. nőegylet mulatságáról szóló ismertetés és köszönetnyilvánítás egy cím alá került. A mulatságról szóló referáda a szerkesztőség munkája.

— **Karambol tolatásközben.** Lupényből kapjuk a hírt, hogy a napokban az állomáson egy mozdony és tolatásközben elbocsátott kocsí oly erősen ütköztek össze, hogy a mozdonyvezető és fűtő súlyos sebekben fekszenek a kórházban a mozdony pedig hasznavehetetlenné lett. A fölötte hatóság megindította a vizsgálatot.

— **A „petrozsényi ref. nőegylet“ f. hó 21-én, vasárnap délután 3 órakor, eszközli a szegény iskolás gyermekeknek szánt ruhaneműek kiosztását, az állami ovoda helyiségében, amely alkalommal vallás felekezeti különbség nélkül, 35 gyermek nyer különféle szükséges ruházati cikket. Az érdeklődő közönség és tanügy barátok, ezen családias jellegű ünnepélyre szívesen láttatnak.**

— **Szinielőadás.** A helybeli állami népiskola növendékei által Karácsonyi-pásztorjátékot rendez. Bartha István „Megkerült gyermek“ című három felvonásos darabját adják elő. A próbák márére folynak s ugyancsak érdekes képet nyújt a kis színészek sürgés forgása. Remélhetőleg meglepő pártfogásban fog részesülni e megbecsülhetetlen pedagógiai értékű előadás, melynek jóvédelme a szegény tanulók felruházása és felsegélyezésére — vallás különbség nélkül — fog fordítani.

— **Olcsóbb lesz a pénz,** azaz hogy nem lesz ocsóbb, csupán ismét mozgásba jön s megindul világ körutján. A pénz eddig is megvolt, sőt e nyomasztó három év alatt még szaporodott is, csak az volt a baj, hogy a nagy bankok s a pénz hatalmasságok nem engedték szabadjára ebben a háborús, veszedelmes időben, hanem bevonták s vasszekrényekbe zárták. Most úgy-hallszik, hogy a vészes felhők elvonulván, a pénzkirályokba is vissza kezd szállni a bátorság, a vállalkozási kedv s az ezreket ismét utnak indítják mint a tót a fiát, hogy legalább is megduplázódva térjenek vissza. Ezzel azonban nincs az mondva, hogy a pénz olcsó is lesz, mert több mint bizonyos, hogy ha valamivel olcsóbb is lesz, de a régebbi nivóra nem egyhamar fog visszazállni. De az is haladás, hogy egyáltalán kapható lesz.

— **Jótekonyság.** A kath. nőegylet a közeli Karácsony alkalmából 15 szegény gyermeknek vett cipőt és harisnyát s 30 elhagyatott özvegyet segített föl egyenkint 3 koronával.

— **Hangv. és szinielőadás.** A petrozsényi román ifjusága 1914. évi január hó 8-án a községi (a volt Wagner-féle) szálloda nagytermében táncal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Belépti-díj: I. hely 2 kor., II. hely 1 kor. 50 fill. Állóhely 1 kor. Kezdeté este 8 órakor. A tiszta jövedelem a román ifjusági könyvtár javára lesz fordítva.

— **A kath. nőegylet** választmányára ezúton mond köszönetet az Olimpia mozgószínház igazgatóságának, hogy egy estély tiszta jövedelmét 31 koronát a nőegylet céljaira juttatta.

— **A petrozsényi katolikus nőegylet** a Salgótarjáni Köszénbánya R.-T. vendéglátójának nagytermében, a bányazenekar közreműködésével tombolával egybekötött jótekonycélú Szilveszter-Estélyt rendez. Belépti-díj: Személyenkint, egy teával és süteménnyel együtt 1 korona. Kezdeté este pont 9 órakor. Egy tombola-jegy ára 50 fill.

— **A petrilla-deákányai ifjusági egyesület** 1913. évi december hó 25-én Karácsony első napján a Gostischa-féle vendéglő nagytermében a színpad felszerelésére táncal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Színre kerül: A „csizmadia mint kisérlet“, népszínmű 3 felv. Belépti-díj: Személyjegy I. hely 2 kor., II. hely 1 kor. 60 fill., és állóhely 1 korona. Kezdeté este 8 órakor.

— **Uránia-Mozgó** szerdán, egy igazán élite műsorral kedveskedett törzsközönségének. A szerdai műsor kiemelkedő eseménye a „Model“ és „Dráma a mozdonyon“ című képek voltak. Melyek tényleg elsőrangú műélvezetet nyújtottak, úgy témájukkal, mint pedig a drámai jeleneteik reális beállításával. Humoros darabjai közül kiemelkedett a „Vetélytársak“ című bohózat. E képben gyönyörködött a közönség Max Lindner egészséges humorában, és ügyes mókáiban, Szombaton hangverseny keretében kerül bemutatásra „Szalag önfeláldozása“. E kép cselekménye az amerikai indiánus népeletről van merítve. Az „Örült gyermeke.“ című dráma szintén a szombati műsor keretében kerül vászonra. Vasárnap pedig „Hol a boldogság“ és „A kikapós patikárus“ című képeket, amelyek 3 előadásban kerülnek vászonra.

CSARNOK.

Az alkohol és az ember.

Irta: **Stanca Szilárd** IV. é. orvosth.

Jelige: „*Lasciate ogni speranza
voi che entrati*“ (Dante)

10

VI. Az alkoholnak a vesékre való hatása.

A vesék feladata az anyagcsere nézve szükségtelen anyagoknak kiválasztása. Az egészséges vese mintegy jó szűrő gyanánt szerepel, mert a rajta keresztül haladt vér, ment mindazon anyagoktól, melyek a szervezet kárára volnának. A kiválasztott, szükségtelenné vált anyagokat a hugyutakba tereli s a hugyhólyagon át jutnak ki innét a szabadba.

Az alkohol a veséket sem hagyja bántatlanul. Alkohol behatásra a vesék körül vastag zsírpárna támad; a vesecsatornácskák s csodarecék, melyek a kiválasztás folyamatát fenntartják, a folytonos alkoholinger behatására megbetegednek, minek következménye az, hogy már nem bírják visszatartani azokat az anyagokat a szervezet számára, amelyek szükségesek, s így ezek a vizeletben megjelennek. Viszont a hagsavak s egyéb káros anyagok a vérben maradnak s súlyos megbetegedését az egész szervezetnek vonják maguk után. A bekebelezett víz és egyéb folyadékoktól a vérmennyisége tetemesen nő s ezáltal a véregek megduzzadnak; a vérkeringés megnehezítvén a szív is akadályozva van munkájában, mert most sokkal nagyobb munka hárul rája. A vér lassabban kering, helyenként pang s a savó a véregek falán keresztül kilép a szomszédos kötőszövetbe. Ezért gyülemlik meg az ilyeneknél a hasüregben s általában olyan helyeken, ahol nagyobb üregek vannak s kevesebb is az ellenállás. Ez az u. n. hydrop vagy vízkór. A vese pedig folytonosan kisebbedik míg végre egészen a zsírosodás képét mutatja. Kimutatták, hogy ilyen megbetegedés létre jön különösen szeszgyárak munkásai között, továbbá vendéglői alkalmazottaknál s hogy ezek 5—6-szor sőt többször is betegednek meg vesebajban, míg végre a folytonos inzultusok a veséket annyira tönkre teszik, hogy azok nem tudják többé egyáltalán munkájukat elvégezni s a beteg elpusztul.

VII. Az alkohol hatása a lélekző szervre.

A lélekzés után nyerjük a szerves anyagok élenyüléséhez szükséges élelyt és választjuk ki a szétetés és élenyülés egyik terményét a szénsavat, sőt részben még a vizet is. Tehát a lélekzés nem egyéb, mint az állati és levegői gázok kicserélődése. Erre szolgálnak az embernél s általában az emlősöknél, madaraknál s a levegőben élő kétélűeknél a tüdők, melyek sűrűn vannak keresztülkaszul behálózva érhálózat s mely hálózat közvetlen érintkezésben van az u. n. tüdőhólyagcsák falával. A lélcserét a tüdőben a vér eszközli; ez lép csereviszonyba a belehelt levegővel, felvesz belőle oxigént, élelyt és átad neki szénsavat. Hogy ez lehetséges legyen a levegőt a tüdőkhöz időközönként megújítjuk, a mellkas falnak szabályszerűen ismétlődő kitágulása és összeesése által. A szervezet belsejéből a tüdőkhöz jutott szénsavdus visszeres vér a körlevegőből veszi fel az élelyt s veszi el szénsavát s így lesz ütőeres vérré. A minket környező levegő tartalmaz 20-77⁰/₁₀₀ oxigént (élelyt), 77-10⁰/₁₀₀ nitrogént (mely inkább az oxigén higitására szolgál), szénsav 0-04⁰/₁₀₀, vízgőz 0-85⁰/₁₀₀, a még hiányzó 1-24⁰/₁₀₀ egyrészt eddig kevésbé ismert elemekre, másrészt az igen kis mennyiségben előforduló ammóniákra, salétromsavra oszlik el s amelyeken kívül van még a levegőben por és bakterium.

Az alkohol káros hatása a lélekző szervre abban nyilvánul, hogy a szervezetet ami a lélcserét illeti éppen megfordított műveletre kényszeríti; vagyis az alkohol az oxigént elnyeli a szénsavat pedig visszatartja a szervezetben. A szervezet azonban igyikszik a szükséges oxigén mennyiséget megkapni s ezért úgy a tüdők, mint lélekző izmok fokozott munkának vannak alávetve. Ezek egy idő múlva tultengenek. Mily gyakran halljuk az alkoholistákat gégehurutról, tüdő hörghurutról panaszkodni s leggyakrabban a jellemző rekedtségről. De egyéb betegségekkel szemben is csökken ezeknek ellentálló képessége. Így magyarázható meg azon tény is, hogy miért pusztulnak el még a legdaliásabb egyének is pl. tüdőgyulladásban, amelyet nem ritkán gyenge szervezetű abstines könnyen elbir. Még egy másik körülmény is hozzájárul a lélekző szerv gyengítéséhez s megbetegítéséhez s ez a korcsma, a vendéglő a kávéház, ahol legtöbb idejüket szokták tölteni az alkohol barátai, ahol állandóan nagy a füst s büzös levegő uralkodik, ahol legkevésbé sem gondolkodnak szellőztetésre vagy tisztaságra.

HIRDETÉSEK.

1927/1913. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1912. évi 13900. számú végzése következtében Dr. Ábrahám József ügyvéd által képviselt zsilvölgyi ipar- és kereskedelmi bank javára 160 kor. s jár. erejéig 1913. évi február hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt 1560 kor. becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák, sertések nyilvános arverésen eladtnak.

Mely árverésnek a petrozsényi kir. járásbíró-ság 1913. évi V. 288. számú végzése folytán 100 korona tőkekövetelés, ennek 1911. évi dec. hó 25 napjától járó 6⁰/₁₀₀ kamatai, 1/3⁰/₁₀₀ váltódíj és eddig összesen 99 kor. 70 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Petrozsény községben, végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1913. évi dec. hó 27-ik napjának d. u. 1 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Petrozsény, 1913. december hó 10-én.

Bíró János kir. bir. végrehajtó.

Kiadó lakás.

Petrozsényben a Vasut-utcában egy 5 szoba, konyha, kamra és pincéből álló lakás, valamint nagy udvar, kert és több mellék épületükkel együtt kiadó. A lakás átalakítható 2 család részére is. Bővebbet

STANCA AVRAM

gör. kel. lelkésznel.

1-1

Fontos értesítés,

ha tisztán kezelt, jóminőségű borokat, égetett és édesített pálinkákat jamaikai és belföldi rumokat akar vásárolni, akkor forduljon a Petrozsényi M. K. Köszémbánya Alkalmazottak Fogyasztási Szövetkezet fiók fűszerüzletébe és Wekerletelepi vendéglőjébe.

BRASSAY JÓZSEFNÉL

egy butorozott szoba kiadó.

Egy jó házból való fiu tanulóknak felvétetik GRAUSAM KÁROLY fűszerkereskedésében, Petrozsény. 1-3.

THIERRY A. gyógyszerész BALZSAMA

Allein echter Balsam
aus der Schützengal-Apotheke des
A. Thierry in Pragada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Utolérhetetlen hatású tüdő- és mellbetegségeknél, eⁿyhiti a katarrhust, megszünteti a fájdalmat okozó köhögést Torokgyulladás, rekedtséget és gégebetegséget megszüntet, valamint lázt, különösen jó hatású gyomorgörcs és kólika ellen. Gyógyhatású aranyér és altesti bántalmaknál, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő és elősegíti az emésztést. Kötőnően bevált fogfájásnál, lyukas fogak, szájbűz, valamint az összes száj vagy gyomortól eredő bűzt. Giliszták ellen biztos hatású. Meggyógyít minden sebet, sebhelyet, orbáncot, láztól eredő hólyagot, kelést szemölcsöt, égési sebeket, megfagyott testrészeket, vart és kiütéseket. Fülbántalmak ellen kitűnő hatású. Minden háznál, különösen influenza, kolera és más járványoknál kéznél legyen.

Irjunk: Thierry A. Örangyal-gyógytárának Pragada Rohitsch mellett.

12 kis vagy 6 dupla vagy 1 nagy specialüveg 5-60 kor.
Nagyobb megrendeléseknél jelentékeny árengedmény!

THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi CENTIFOLIA KENŐCSE.

Megakadályoz s megszüntet vérmérgezést, fájdalmas operációkat leggyakrabban feleslegessé tesz. Használatos gyermekágyas nőknél fájó emlők, tejmegindítás, rekedés, emlő megkeményedés ellen. Orbánc, feltört lábak, sebek, dagadt végtagok, csontszu, fekélyek, ütés, szúrás, lövés, vágás vagy zuzódás által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatású szer. Idegen testek eltávolítására mint: üveg, szálla, por, serét, tüske stb. kinővések, karbnkulus, képződmények, valamint rák ellen, fereg, rothadás és körömgüllés, hólyag, égési sebnél, hosszú betegségekkel előforduló fölfekvésnél, vérkélészeknél fűlfolyásnál, valamint kipállás ellen gyermekeknek stb. stb. kitűnő hatású

— 2 tégely ára 3-60, korona a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható.

Budapesten kapható: Török József gyógyszerészárában, valamint az ország legtöbb gyógyszerészárában. — Nagyban Thalmyer és Seitz, Kochmeister nődai és Radonovics Testvérek drogeriákban Budapesten kapható. — Ahol nincs lerakat rendeljük közvetlenül.

THIERRY A. Örangyal-gyógytár PRAGRADA (Rohitsch-Sauerbrunn mellett)